

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Jakob Glückauf

Bernard Reiner

Chajim Taussig

Josef Taussig

vičky, Středokluky, Tuchoměřice. Když byla v r. 1715 zřízena komise za účelem redukce Židů, vždy bylo hlavně na venkovské židovstvo poukazováno. Působením této komise se stalo, že byly celé kraje v Čechách Židů prázdný¹⁾, tak i Hostouň ani Unhošť nejsou v seznamu plánů těch měst obsaženy, v nichž byla sídla Židů.

Nedlouho poté vidíme v H. velikou a váženou o. ž. R. 1792 připomíná se zde R. Nassanael, rabín v Hostouni („Noda bijehuda, II. b. 192, 192), R. Ezechiela Landaua „Tešuba meahaba 13“, R. Eleazara Flekelesa. Pak v r. 1817 byl zde učený R. Josef („Tešuba meahaba“, 392)²⁾. R. 1852 bylo v H. 64 žid. rodin a měly svoji synagogu a německou konfesionelní školu. Byl tam v těch letech rb. dr. M. Ascher³⁾.

Hořelice. Kdy židovští osadníci se počali usazovati v Hořelici, není možno říci pro nedostatek zápisů. Dle tradice lze mít za to, že zde v okolí byli již dávno usazeni, a to dosti četně, v H. pak měli snad již před postavením nové synagogy svou modlitebnu menších rozměrů. Jak se zdá, tato vyhořela a tak r. 1842 byla vystavěna nová prostorná synagoga na skalce, zvedající se u cesty k dnešnímu státnímu velkostatku, od něhož byl pozemek, tehdy za c. k. správy, buď koupen nebo darován, protože jest obklopen půdou uvedenému dvoru patřící.

V obřadní síni nového kostela, která má tvar obdélníku, stojí ve třech řadách 12 lavic, každá s pěti místy. Za obřadní síní byl byt pro rabína a menší zimní modlitebna. Nad těmito místnostmi bylo ženské oddělení synagogy.

Změnu ve vnitřním uspořádání doznala synagoga po zřízení soukromé školy židovské v H., která umístěna v dřívější zimní modlitebne. Ze ženského oddělení zřízen r. 1883 byt pro učitele této školy a ženám vyhrazena polovice lavic v obřadní síni tak, že ženské oddělení rozděluje od mužského pouze užší ulička, vedoucí od dveří síně k oltáři.

Jednotřídní israelitská škola soukromá v H. byla zřízena asi r. 1881, protože tento rok jest připojen k podpisu schvalujícímu její stanovy. Dle kroniky obecné školy v H. navštěvovalo žid. školu ve školním roce 1886/87 šestnáct dětí. Škola ta pak zanikla r. 1897, snad pro nedostatek žactva, jak lze souditi z toho, že ve školním roce 1898/99 navštěvovaly obecnou školu ve třech třídách v H. pouze dvě žid. děti. R. 1876 byl zřízen při hořelické náb. obci žid. nemocniční spolek „Bikkur Cholim“, který zanikl ve světové válce.

R. 1881 byly patrně sepsány stanovy israel. náb. spolku v H., o němž se však nezachovalo nic bližšího. Stanovy israelitské obce náb. v H., jež vyšly r. 1896, jsou německé. Podle nich patří do svazku žid. obce

náb. v H. obce: Úhonice, Chýně, Chrástany, Chrustenice, Dušníky, Hořelice, Jinočany, Nenačovice, Nučice, Malé Přílepy, Ptice, Svárov, Tachlovice z okr. unhošťského, Chejnice, Ořech, Dobříč, Řeporyje a Zbuzany ze smíchovského okresu.

Dle zápisu z r. 1898 tvořilo žid. obec hořelickou 17 rodin, pak se počet znenáhla zmenšoval, ještě r. 1918 činil 13 rodin. Dnes jest jich jen 6 s 13 osobami a obec hořelická má býti sloučena s žid. obcí náb. v Berouně. Až do r. 1897 byl zde rb. Jakub Stutz, od r. 1898 sem dojížděl slánský rabín. R. 1900 byl přijat Benjamin Neuman, uherský příslušník, který zde byl rabínem do r. 1902. Po něm r. 1903 nastoupil Julius Eisner, r. 1904 Mojžíš Darschan, který zde vykonával bohoslužby s několikaletými přestávkami, kdy sem dojížděl v letech 1911 až 1918 učitel náb. Mořic Steiner z Prahy, po dlouhá léta a zemř. zde r. 1925 jako poslední hořelický rabín.

Podle vyprávění byl posledním místem odpočinku Židů hořelických žid. hřbitov v Hostouni u Kládna. Někdy po r. 1895 dostala obec povolení k pohřbívání svých příslušníků na bližším hřbitově ve Velké Mořině v okr. berounském, kamž se pohřbívá dodnes.

V poslední době byl již velmi zpustlý zevnějšek synagogy v r. 1925 náležitě opraven, k čemuž část nákladu hrazena z provedené sbírky. V bytech pro rabína, učitele a v bývalé žid. škole našli útulek na počátku světové války polští židovští uprchlíci a synagoga nyní každou sobotu plnila se hlasnými jejich modlitbami. Po jejich odchodu pronajaty místnosti tyto dvěma hořelickým občanům.

Z význačných příslušníků n. ž. o. hořelické dlužno jmenovati manželé Grabovy, Adolfa Vogla, dlouholetého starostu obce této, a po něm v této funkci Zikmunda Hellera, kteří až do své smrti starali se poctivě o obec jim svěřenou.

*

¹⁾ Zdeněk Wirth, Soupis památek histor. a uměl. v okresu kladenském.

²⁾ Ottův slovník naučný.

³⁾ Fr. Melichar, „Monografie města Unhoště“, r. 1888.

⁴⁾ Orig. v místodržít. arch. Miss. 51, fol. 139.

⁵⁾ JUDr. G. Fleischmann, tajemník žid. obce pražské: „Sídla Židů v Čechách r. 1521.“

⁶⁾ Jahrbuch der Cultusgemeinden f. d. J. 5653, nákl. Jak. B. Brandeise, Praha.

⁷⁾ Dr. Frant. Roubík, „Židovská osídlení v Čechách“ na místních plánech z r. 1727, v III. Ročence Spol. pro dějiny Židů v čsl. republice, 1931.

⁸⁾ S. H. Lieben, „Beiträge zur Kulturgesch. der Juden in Böhmen“, vydal spolek Afike Jehuda (1930) v Praze.

⁹⁾ Alb. Kohn, „Notabelversammlung d. Israeliten Böhmens“. Wien 1852.